

Cənnət Qarabağı mənfur düşmənin tapdağından azad etdiyimiz Vətən müharibəsi Xeyrin Şər, Haqqın Nahaq üzərində qələbəsi oldu. Bu müharibə xalqımıza son 2 əsrə dünyanı məkrli yalanları ilə aldadan, soy-kökü bilinməyən, faşizm kimi bütün dünyada lənətlənmiş ideologiyayı dövlət siyasətinə çevirən, bayquş kimi xarabalıq axtaran bir toplum üzərində illərdən bəri gözlədiyimiz qələbəni qazandırdı.

Bu qələbənin ən parlaq səhifəsi, bu hünərin zirvəsi isə xalqımızın qədim mənəviyyat beşiyi, yetirdiyi görkəmli simaları ilə milli mədəniyyətimizin inkişafında yeni mərhələ yaradaraq ölkəmizin mədəniyyət paytaxtı statusu qazanmış Şuşa şəhərinin namərd düşmənin caynağından xilas edilməsi oldu.

Ulu Tanrının xalqımıza ən qiymətli töhfələrindən olan Şuşanı babalarımız bu nadir təbiət gözəlinin hüsnünə layiq şəkildə tikib-qurmuşlar. Təbiət qalası insan əlləri ikiqat möhkəmləndirib, alınmaz istehkama çevirib. Buna görə də Azərbaycanda çox qalalar olmasına baxmayaraq, ötənlərdə xalqımız yalnız bu şəhəri nəvəsi ilə "Qala" adlandırdı.

Şəhərin mövcudluğunun ilk yarım əsridə bir nəfər də erməninin olmadığı bu şəhərdə xəyanətə qəlmə xalq özünə yer edəndən az sonra Şuşanın "qədim erməni şəhəri" olmasından dəm vürmüşlər. 1992-ci il mayın 8-də Ermənistanın Şuşa qalasını işğal etməsi dünyanın ermənipərəst mərkəzlərinin xəyanətəkar topluma güclü dəstək verməsi nəticəsində mümkün oldu.

Azərbaycana bu "səlib" basqısının nəticəsi olaraq Qarabağ və onun tacı olan Şuşa son 3 onillikdə işğal altında qaldı. Lakin ümummilli lider Heydər Əliyevin zəkası və qüdrətinə qovuşmaqla xalqımız bir an da bu işğalla barışmadı, "Ya Qarabağ, ya ölüm!" hayqırtısına tapındı. Ulu öndərin "Şuşasız Qarabağ, Qarabağsız isə, ümumiyyətlə, Azərbaycan yoxdur" qənaəti sonrakı 27 ildə uşaqlı-böyüklü bütün xalqımızın duyğu-düşüncələrinə hakim kəsildi.

1992-ci il 8 mayda itirdiyimiz Şuşa 28 il sonra 2020-ci il 8 noyabrda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edildi. Müzəffər Ali Baş Komandan noyabrın 8-də gündüz saatlarında gizli hazırlanmış və məhərdə gerçəkləşdirilmiş Şuşa əməliyyatının uğurlu sonluğu barədə sevincli xəbəri xalqımıza çatdırdı. Dövlət başçısının "Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtdıq!" müjdesi xalqımızın 28 illik ağırlı həsərətine son qoymaqla yanaşı, artıq düşmənin belinin sındırılıb onun diz çökdürülməsini də dünyaya bəyan etdi. Bəli, Şuşa Qarabağın tacı olduğu kimi, onun azadlığı da Qarabağ uğrunda mübarizənin finiši kimi qəbul edildi.

Prezident İlham Əliyev Şuşanın azad edildiyi tarixi ölkəmizdə

Zəfər Günü elan etdi. Bir il sonra Şuşada keçirilən qələbə təntənəsində isə dövlətimizin başçısı bildirdi: "Bu gün biz Zəfər Günü'nü Şuşada, Cıdır düzündə qeyd edirik. Bütün Azərbaycan bu şanlı bayramı qeyd edir. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi, tarixi ədaləti bərpa etdi. Biz düşməni

Xalqımızı Yeni il münasibətilə təbrik edən Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2021-ci ili ölkədə "Şuşa ili" elan etdi: "Mən Şuşa şəhərini Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı elan edirəm. Şuşa şəhəri buna layiqdir. Hesab edirəm ki, nəinki Azərbaycanın, bölgənin mədəni paytaxtı sayıla bilər". Bundan 2 həftə sonra – yanvarın 14-də Şuşa şəhərində üçrəngli bayrağımızı ucaldan dövlət başçısı hərbiçilərlə görüşdə çıxış edərkən dedi: "Mən Şuşaya Qələbə yolu ilə gəlmişəm. O yol indi açıqdır, yol yox idi. Dağlardan, meşələrdən, dərələrdən keçərək, onlarla kilometr məsafəni qət edərək qəhrəman Azərbaycan

Heç bir qüvvə bundan sonra bizi Şuşadan, Qarabağdan ayrı sala bilməz!

**İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

publikası Prezidentinin işğaldan azad olunmuş ərazilərdə ilk xüsusi nümayəndəsi məhz Şuşa rayonuна təyin edilmişdir.

Dövlət başçısı Şuşanın işğal ildömümü ərəfəsində – 2021-ci ilin 7 mayında isə Şuşa şəhərini Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan etdi. Həmin sənəddə bildirilir ki, Şuşa şəhəri tarixən Azərbaycanın tarixi-mədəni, ictimai-siyasi həyatının mühüm

Mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın mədəni ənənələri davamlı olaraq dirçəldilir

doğma torpaqlarımızdan qovaraq tarixi missiyamızı yerinə yetirdik. 44 gün ərzində Azərbaycan Ermənistanın 30 il ərzində qurduğu bütün istehkamlarını, bütün döyüş mövqelərini məhv edərək, Ermənistan ordusunu məhv edərək tarixi Zəfər çaldı".

Ermənilər nə qədər çalışsalar da, Şuşanı erməni şəhəri kimi təqdim edə bilməmişdilər. Çünki bu şəhər Azərbaycanın milli xüsusiyyətlərini özündə cəmləşdirmişdi. Odur ki, təxirəsalınmadan Şuşanın bərpasına başlanıldı, qısa müddət ərzində böyük işlər görüldü. Ən başlıcası isə, Şuşanın mədəni həyatı özünə qayıtarıldı. Qələbədən sonrakı dövrdə çox qısa müddətdə Şuşanı ölkənin mərkəzi hissəsi ilə birləşdirən Zəfər yolu çəkildi.

hərbiçiləri yol boyunca kəndləri, qəsəbələri düşməndən azad edib, Şuşa şəhərinə yaxınlaşıb, Daşaltı kəndini azad edib və ondan sonra Şuşanı işğalçılardan azad edib".

Müzəffər Azərbaycan Ordusunun şanlı Zəfərindən sonra, 39 il əvvəl ulu öndər Heydər Əliyevin iştirakı ilə böyük şairimiz Molla Pənah Vaqifin məqbərəsinin açıldığı gündə – yanvarın 14-də bu abidəni ziyarət edən ölkə başçısı İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, burada təmir-bərpa və yenidənqurma işlərinə start verildi. Şəhərə, onun tarixi-mədəni irsinə və təbiətinə vurulmuş zərərin təxirəsalınmadan inventarizasiyası aparıldı, bərpa işlərinə başlanıldı. Bərpa-quruculuq işlərinin təşkilində çevikliyi və səmərəliliyi təmin etmək üçün Şuşada dövlət idarəetməsinə də böyük diqqət yetirilmişdir. Azərbaycan Res-

mərkəzlərindən biri olmuşdur. 1977-ci ildə xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə "Şuşa şəhərinin tarixi hissəsini tarix-memarlıq qoruyğu elan etmək haqqında" qərar qəbul edilmişdir. Həmin qərar nəticəsində Şuşada abidələrin qorunması, görkəmli mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin xatirələrinin əbədiləşdirilməsi istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atılmışdır.

Nahaq yerə bu şəhəri Qafqazın konservatoriyası adlandırmırlar. Ötən əsr boyu Şuşa Azərbaycanın mədəni həyatında çox əhəmiyyətli rol oynayıb. Sovet dövründə burada keçirilən respublika əhəmiyyətli mədəni tədbirlər öz populyarlığı ilə seçildilər. "Xaribülbül" musiqi festivalına müxtəlif ölkələrdən gələn sənət adamları bu gün də həmin tədbiri xoş xatirələrlə yad edirlər. Vaqif Poeziya Günləri də yaddaşımızdan silinməyib.

Şəhərin azad edilməsindən sonra onun tarixi-mədəni ənənələri də ardıcıl olaraq dirçəldir. Şəhərin ağır günlərində burada keçirilmiş "Xaribülbül" festivalı yenidən Şuşaya qayıtdı. 2021-ci ilin yanvarında Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Mədəniyyət naziri Anar Kərimovla videogörüşdə Şuşada yenidən "Xaribülbül" festivalının keçirilməsini vacibliyini bildirdi. 2021-ci il mayın 12-də və 13-də işğaldan sonra Şuşada ilk dəfə "Xaribülbül" festivalı düzenləndi. Tədbirdə Azərbaycanda yaşayan müxtəlif xalqların musiqi

kollektivləri çıxış etdilər, xalq və klassik musiqi nümunələrindən ibarət konsert proqramı təqdim olundu.

Ötən ilin bu vaxtı Şuşada keçirilən "Xaribülbül" musiqi festivalı Prezident İlham Əliyevin çıxışı ilə başladı. Həmin anı ölkəmizin tarixində əlamətdar gün kimi dəyərləndirən dövlət başçısı uzun fasilədən sonra hər birimiz üçün müqəddəs olan Şuşada – Cıdır düzündə "Xaribülbül" festivalının keçirilməsi münasibətilə Azərbaycan xalqını ürəkənd təbrik etdi. Ölkə rəhbəri vurğuladı ki, biz bu günü 30 il səbirsizliklə gözləmişik, 30 il Şuşa həsrətilə yaşamışıq.

Azərbaycan mədəniyyətinin incisi olan Şuşada keçirilmiş möhtəşəm "Xaribülbül" festivalı da məhz xalqımızın tarixi Qarabağ qələbəsinə layiq bir təntənə oldu. 2020-ci il dekabrın 5-də Bakıda Azadlıq meydanında keçirilən Zəfər paradından 5 ay sonra – 2021-ci il mayın 12-də Şuşada təşkil olunan mədəniyyət bayramı "Xaribülbül" festivalı çağdaş tariximizin ən önəmli, nadir, yadda qalan hadisələrindən biri oldu.

Zəfər paradı Vətən müharibəsində işğalçı Ermənistanın üzərində çalınan Qələbənin – Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa etməsinin şərəfinə ümummilli siyasi təntənə idisə, milli mədəniyyətimizin paytaxtı sayılan Şuşada keçirilən musiqi festivalı da işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızın əzəli Azərbaycan ərazisi olduğunu

təsdiqləyən beynəlmillət mədəni aksiyası oldu.

Bu festival və ondan 2 ay 18 gün sonra təşkil olunan Vaqif Poeziya bayramı xalqımızın hər bir övladına ürəkdolu sevincə yaşatdı, bütün ölkəmizi xoşbəxtlik duyğuları ilə coşdurdu. Hər birimiz üçün xoş olan anların, bütövlükdə, xalqımız üçün də xoşbəxt günə çevrilməsi tarixi ədalətin təzahürü oldu.

Avqustun 29-da isə Şuşada Molla Pənah Vaqifin muzey-məqbərə kompleksinin təmir-bərpa və yenidənqurmadan sonra açılışı oldu. Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva açılış mərasimində iştirak etdilər. Avqustun 30-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Vaqif Poeziya Günləri çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təşkil edilən "Qarabağ Azərbaycan mədəniyyətinin incisidir" və "Yenidən doğma diyarda. Qarabağın sənət inciləri" sərəgiləri ilə tanış oldular. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Vaqif Poeziya Günləri çərçivəsində Şuşada "Yaddaş. Fotoqrafik tarix" sərgisi də təşkil edildi. Fotosərgi Azərbaycanın qədim tarixini, zəngin mədəniyyətini, gözəl təbiətini, ənənələrini təcəssüm etdirdi.

Göründüyü kimi, torpaqlarımız erməni işğalından azad olunduqdan sonra Şuşa öz mədəni inkişafının yeni dövrünə qədəm qoyub. Xalqımıza məxsus tarixi abidələrin bərpası, ənənəvi

tədbirlərin yenidən və daha möhtəşəm şəkildə qeyd olunması qayıdışımızın təntənəsinə çevrilib. Şuşada keçirilən tədbirlər Azərbaycanın dünyaya uçan səsidir. 2021-ci il iyunun 15-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın orada Şuşa Bəyannaməsini imzalaması şəhərin tarixinin ən unudulmaz hadisələrindən biri olmaqla onun adını dünya siyasi tarixinə də həkk etdi.

Azərbaycanın BMT-yə daxil olmasının 30 illiyi, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı, beynəlxalq kulinariya festivalı kimi siyasi, ictimai və mədəni tədbirlərin bu şəhərdə keçirilməsi onun xalqımız üçün müstəsna önəmindən irəli gəlir. Bu ilin martında Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatına (TÜRKSOY) üzv ölkələrin Mədəniyyət Nazirlərinin Daimi Şurasının Türkiyənin Bursa şəhərində keçirilən iclasında Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" seçilməsi isə göstərir ki, bu şəhər eyni dərəcədə türk dünyası üçün də xüsusi önəm daşıyan bir mədəniyyət ünvanıdır.

Şuşa günbəgün libasını dəyişir, yeni muzeylər açılır, sərgilər keçirilir, mədəni tədbirlər təşkil olunur. Bu, mədəniyyət paytaxtımızın öz funksiyasını böyük uğurla yerinə yetirəcəyinə inam yaradır. Dünyanın ən gözəl bölgəsi – aranı yayaqlı, dağlı-dənizli, min bir sərvətli cənnətmisal ərazisini min illər boyu özündən də güclü yağıldan qoruyub müqəddəs Vətən etmiş xalqımız bu gün daha artıq hünərli olduğunu namərdlər dünyasına bir daha sübut edir.

Mədəniyyət paytaxtımız Şuşada təşkil edilən "Xaribülbül" musiqi festivalı, Vaqif Poeziya Günləri, dünya azərbaycanlılarının qurultayı, parlamentin komitə iclasları, müxtəlif beynəlxalq görüş və konfranslar kimi nüfuzlu məclislər, toplantılar xalqımıza məhz bu qeyrətin, bu qüdrətin şərəfinə qurulan ümummilli təntənə yaşadı.